

Περιεχόμενα

Πρόλογος	7
Συγγραφείς	9
Συντομογραφίες	17

Κεφάλαιο 1

Βασικά στοιχεία ανατομίας της καρδιάς

Γενικά	19
Ανατομία του στεφανιαίου αρτηριακού δικτύου ..	20
<i>Στέλεχος της αριστερής στεφανιαίας αρτηρίας</i>	21
<i>Αριστερός πρόσθιος κατιόντας κλάδος</i>	21
<i>Περιστώμενη αρτηρία</i>	21
<i>Δεξιά στεφανιαία αρτηρία</i>	21
Το φλεβικό σύστημα της καρδιάς	22
Αδρές ανατομικές & λειτουργικές διαφορές μεταξύ πνευμονικής και συστηματικής κυκλοφορίας	22
Το νευρικό σύστημα της καρδιάς	22
Απαραίτητες γνώσεις	23
Βιβλιογραφία	23

Κεφάλαιο 2

Βασικά στοιχεία της φυσιολογίας του καρδιοαναπνευστικού συστήματος

Εισαγωγή	25
Απάντηση του κυκλοφορικού συστήματος στην άσκηση	27
Ο μεταβολισμός του μυοκαρδίου	27
<i>Γενικά</i>	27
<i>Κατανάλωση οξυγόνου από τον καρδιακό μυ</i>	28
Απαραίτητες γνώσεις	29
Βιβλιογραφία	29

Κεφάλαιο 3

Διαγνωστική προσέγγιση των καρδιοπαθειών

Εισαγωγή	31
Κλινική εξέταση	31
Αναίμακτες διαγνωστικές μέθοδοι	32
<i>Ηλεκτροκαρδιογράφημα</i>	32
<i>Ακτινογραφία του θώρακα</i>	33
<i>Υπερηχοκαρδιογραφία</i>	33
<i>Δοκιμασία κόπωσης</i>	34
<i>Συνεχής 24ωρη καταγραφή του ΗΚΓ</i>	34
<i>Ραδιοϊσοτοπικές τεχνικές</i>	34
<i>Αξονική τομογραφία</i>	35
<i>Μαγνητικός συντονισμός</i>	36
<i>Ψηφιακή αφαιρετική αγγειογραφία</i>	36
Αιματηρές διαγνωστικές μέθοδοι	36
<i>Καρδιακός καθετηριασμός και εκλεκτική στεφανιογραφία</i>	36
<i>Ενδομυοκαρδιακή βιοψία</i>	37
<i>Ηλεκτροφυσιολογική μελέτη</i>	37
Απαραίτητες γνώσεις	38
Βιβλιογραφία	38

Κεφάλαιο 4

Η εξωσωματική κυκλοφορία

Εισαγωγή	39
Βασικές έννοιες	40

Παράμετροι που παρακολουθούνται στη διάρκεια της εξωσωματικής κυκλοφορίας	42
<i>Ηλεκτροκαρδιογράφημα</i>	42
<i>Συστηματική αρτηριακή πίεση</i>	42
<i>Κεντρική φλεβική πίεση</i>	43
<i>Πίεση του αριστερού κόλπου - Πίεση ενσφήνωσης στα πνευμονικά τριχοειδή</i>	43
<i>Αρτηριακή παροχή της εξωσωματικής μηχανής</i>	43
<i>Θερμοκρασία σώματος</i>	43
<i>Αεριομετρικός προσδιορισμός αρτηριακού αίματος</i>	43
<i>Επίπεδα καλίου του αίματος</i>	44
<i>Εγκεφαλική λειτουργία</i>	44
<i>Έλεγχος του ηπαρισμού του αίματος</i>	44
Σύνδεση του ασθενή με τη μηχανή της εξωσωματικής κυκλοφορίας	44
Αντίδραση του οργανισμού στην εξωσωματική κυκλοφορία	45
Καταστροφικές επιδράσεις της εξωσωματικής κυκλοφορίας	46
Απαραίτητες γνώσεις	47
Βιβλιογραφία	47

Κεφάλαιο 5

Η προστασία του μυοκαρδίου στις εγχειρήσεις καρδιάς με εξωσωματική κυκλοφορία

Εισαγωγή	49
Ιστορική αναδρομή	49
Βλαπτικές επιδράσεις της ατελούς προστασίας του μυοκαρδίου	50
Μέτρα προστασίας του μυοκαρδίου	50
<i>Γενικά μέτρα</i>	50
<i>Ειδικά μέτρα</i>	50
Απαραίτητες γνώσεις	53
Βιβλιογραφία	53

Κεφάλαιο 6

Παρακολούθηση των ασθενών στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας

Γενική αντιμετώπιση	55
Ειδικά προβλήματα	56
<i>Αναπνευστικό σύστημα</i>	56
<i>Κυκλοφορικό σύστημα</i>	56
<i>Νεφρική λειτουργία</i>	56
<i>Ηπατική λειτουργία</i>	56
<i>Νευρικό σύστημα - Ψυχική σφαίρα</i>	56
<i>Μεταβολισμός</i>	56

<i>Πήξη του αίματος</i>	57
Απαραίτητες γνώσεις	57
Βιβλιογραφία	57

Κεφάλαιο 7

Άμεσες επιπλοκές μετά από εγχειρήσεις καρδιάς με εξωσωματική κυκλοφορία

Μετεγχειρητική αιμορραγία	59
Καρδιακός επιπωματισμός	60
Σύνδρομο χαμηλής καρδιακής παροχής	60
Αρρυθμίες	61
Καρδιακή ανακοπή	61
Αναπνευστική ανεπάρκεια	61
Νεφρική ανεπάρκεια	61
Επιπλοκές από το πεπτικό σύστημα	62
Επιπλοκές από το κεντρικό νευρικό σύστημα	62
Αρτηριακή υπέρταση	63
Πυρετός	63
Έμφραγμα του μυοκαρδίου	63
Αναμία	63
Απαραίτητες γνώσεις	64
Βιβλιογραφία	64

Κεφάλαιο 8

Χαμηλή καρδιακή παροχή και μηχανικά μέσα υποστήριξης του κυκλοφορικού συστήματος

Καθοριστικοί παράγοντες της καρδιακής παροχής	65
Ρύθμιση του προφορτίου	66
Ρύθμιση του μεταφορτίου	66
Βελτίωση της συσταλτικότητας του μυοκαρδίου	66
Μηχανικά μέσα υποστήριξης του κυκλοφορικού συστήματος σε ασθενείς με χαμηλή καρδιακή παροχή μετά από εγχειρήσεις καρδιάς με εξωσωματική κυκλοφορία	67
<i>Ενδοαορτικός ασκός</i>	68
<i>Περιστροφική ενδοκοιλιακή αντλία</i>	70
<i>Φυγοκεντρική αντλία</i>	72
<i>Συσκευή εξωσωματικής οξυγόνωσης δια μεμβράνης</i>	72
<i>Συσκευές ολικής υποβοήθησης των κοιλιών</i>	73
Συμπεράσματα - Προβληματισμοί	76
Απαραίτητες γνώσεις	78
Βιβλιογραφία	78

Κεφάλαιο 9

Συγγενείς καρδιοπάθειες

I. Μη κυανωτικές συγγενείς καρδιοπάθειες	79
Εισαγωγή	79
Μη κυανωτικές καρδιοπάθειες με παρουσία	
επικοινωνίας	79
<i>Μεσοκολπική επικοινωνία .....</i>	<i>79</i>
<i>Μεσοκοιλιακή επικοινωνία .....</i>	<i>81</i>
<i>Κολποκοιλιακή επικοινωνία .....</i>	<i>83</i>
<i>Ανοικτός αρτηριακός πόρος .....</i>	<i>85</i>
Μη κυανωτικές καρδιοπάθειες χωρίς επικοινωνία	88
Δεξιές κοιλότητες	88
<i>Στένωση της πνευμονικής .....</i>	<i>88</i>
<i>Συγγενείς ανωμαλίες της τριγλώχινας βαλβίδας .....</i>	<i>90</i>
Αριστερές κοιλότητες	92
<i>Συγγενής στένωση της αορτής .....</i>	<i>92</i>
<i>Συγγενείς ανωμαλίες της μιτροειδούς βαλβίδας .....</i>	<i>93</i>
Μεγάλα αγγεία	93
<i>Στένωση του ισθμού της αορτής .....</i>	<i>93</i>
<i>Ανωμαλίες του αορτικού τόξου .....</i>	<i>96</i>
<i>Συγγενείς ανωμαλίες των στεφανιαίων αρτηριών .....</i>	<i>98</i>
II. Κυανωτικές συγγενείς καρδιοπάθειες	99
1η ομάδα - Ανώμαλες συνδέσεις αγγείων	99
<i>Μετάθεση των μεγάλων αγγείων .....</i>	<i>99</i>
<i>Διορθωμένη μετάθεση των μεγάλων αγγείων .....</i>	<i>102</i>
<i>Ολική ανώμαλη εκβολή των πνευμονικών φλεβών .....</i>	<i>102</i>
2η ομάδα - Κοινή πρόσμειξη	103
<i>Μονόχωρη κοιλία .....</i>	<i>103</i>
<i>Μονόχωρος κόλπος .....</i>	<i>104</i>
<i>Ατρησία της μιτροειδούς βαλβίδας .....</i>	<i>104</i>
<i>Ατρησία της τριγλώχινας βαλβίδας .....</i>	<i>104</i>
<i>Στένωση / ατρησία της πνευμονικής με ακέραιο</i> <i>μεσοκοιλιακό διάφραγμα .....</i>	<i>105</i>
<i>Κοινός αρτηριακός κορμός .....</i>	<i>105</i>
3η ομάδα - Εξαρτώμενη ενδοκαρδιακή πρόσμειξη	107
<i>Τετραλογία του Fallot .....</i>	<i>107</i>
<i>Ατρησία της πνευμονικής και μεσοκοιλιακή</i> <i>επικοινωνία .....</i>	<i>110</i>
Απαραίτητες γνώσεις	111
Βιβλιογραφία	112

Κεφάλαιο 10

Επίκτητες Βαλβιδοπάθειες

I. Παθήσεις της αορτικής βαλβίδας	113
<i>Στένωση της αορτικής βαλβίδας .....</i>	<i>113</i>
<i>Ανεπάρκεια της αορτικής βαλβίδας .....</i>	<i>117</i>
<i>Η χειρουργική της αορτικής βαλβίδας .....</i>	<i>120</i>
<i>Μετεγχειρητική παρακολούθηση των ασθενών</i> <i>στη ΜΕΘ .....</i>	<i>122</i>
<i>Αποτελέσματα της χειρουργικής της αορτικής</i> <i>βαλβίδας .....</i>	<i>123</i>
II. Παθήσεις της μιτροειδούς βαλβίδας	124
<i>Γενικά .....</i>	<i>124</i>
<i>Στένωση της μιτροειδούς βαλβίδας .....</i>	<i>124</i>
<i>Ανεπάρκεια της μιτροειδούς βαλβίδας .....</i>	<i>128</i>
<i>Η χειρουργική της μιτροειδούς βαλβίδας .....</i>	<i>130</i>
<i>Αποτελέσματα της χειρουργικής της μιτροειδούς</i> <i>βαλβίδας .....</i>	<i>132</i>
III. Παθήσεις της τριγλώχινας βαλβίδας	133
<i>Ανεπάρκεια της τριγλώχινας βαλβίδας .....</i>	<i>133</i>
<i>Στένωση της τριγλώχινας βαλβίδας .....</i>	<i>135</i>
<i>Η Χειρουργική της τριγλώχινας βαλβίδας .....</i>	<i>135</i>
<i>Αποτελέσματα της χειρουργικής της τριγλώχινας</i> <i>βαλβίδας .....</i>	<i>137</i>
<i>Απαραίτητες γνώσεις .....</i>	<i>137</i>
<i>Βιβλιογραφία .....</i>	<i>138</i>

Κεφάλαιο 11

Στεφανιαία Νόσος

Εισαγωγή	139
Παθογένεια	139
Εντόπιση των αθηροσκληρυντικών αλλοιώσεων	140
Προδιαθεσικοί παράγοντες αθηροσκλήρυνσης.....	140
Συχνότητα της στεφανιαίας νόσου κατά ηλικία	141
Κλινική εικόνα	141
Διαγνωστικές εξετάσεις	141
<i>Ηλεκτροκαρδιογράφημα .....</i>	<i>141</i>
<i>Υπερηχοκαρδιογράφημα .....</i>	<i>142</i>
<i>Βιοχημικές εξετάσεις αίματος .....</i>	<i>142</i>
<i>Εκλεκτική στεφανιογραφία .....</i>	<i>142</i>
Αντιμετώπιση	143
<i>Χειρουργική αντιμετώπιση .....</i>	<i>144</i>

Αποτελέσματα της στεφανιαίας χειρουργικής	148
Νεότερα δεδομένα στην αντιμετώπιση της στεφανιαίας νόσου	152
Στεφανιαία χειρουργική χωρίς εξωσωματική κυκλοφορία	152
Ελάχιστα τραυματική στεφανιαία χειρουργική	152
Επαναιμάτωση του μυοκαρδίου με Laser	153
Απαραίτητες γνώσεις	156
Βιβλιογραφία	156

Κεφάλαιο 12

Μηχανικές επιπλοκές του οξέος εμφράγματος του μυοκαρδίου και η αντιμετώπισή τους

Εισαγωγή	159
Ανεπάρκεια της μιτροειδούς βαλβίδας	160
Μετεμφραγματική μεσοκοιλιακή επικοινωνία	161
Ρήξη του ελεύθερου τοιχώματος της αριστερής κοιλίας.....	163
Ανεύρυσμα της αριστερής κοιλίας	163
Απαραίτητες γνώσεις	170
Βιβλιογραφία	170

Κεφάλαιο 13

Μυοκαρδιοπάθειες

Εισαγωγή	171
Υπερτροφική μυοκαρδιοπάθεια	171
Περιοριστική μυοκαρδιοπάθεια	176
Διατακτική ή συμφορητική μυοκαρδιοπάθεια	177
Απαραίτητες γνώσεις	180
Βιβλιογραφία	181

Κεφάλαιο 14

Μεταμόσχευση καρδιάς & καρδιάς-πνευμόνων

Εισαγωγή	183
Ορθοτοπική μεταμόσχευση καρδιάς	184
Ετεροτοπική μεταμόσχευση καρδιάς	189
Μεταμόσχευση καρδιάς-πνευμόνων	190
Απαραίτητες γνώσεις	194
Βιβλιογραφία	194

Κεφάλαιο 15

Καρδιακή βηματοδότηση

Ιστορική αναδρομή	195
Το σύστημα αγωγιμότητας	196
Ενδείξεις βηματοδότησης	197
Τύποι βηματοδότησης	198
Ειδικές κατηγορίες βηματοδοτών	200
Το σύνδρομο του βηματοδότη	200
Τεχνική της εμφύτευσης των βηματοδοτών	201
Αποτελέσματα	202
Άμεσες επιπλοκές της βηματοδότησης	203
Απώτερες επιπλοκές της βηματοδότησης	203
Παρακολούθηση των ασθενών με βηματοδότη	205
Απαραίτητες γνώσεις	206
Βιβλιογραφία	206

Κεφάλαιο 16

Περικαρδίτιδες

Εισαγωγή	207
Οξεία περικαρδίτιδα	207
Καρδιακός επιπωματισμός	209
Ιδιοπαθής ή οξεία ιογενής περικαρδίτιδα	210
Σύνδρομο μετακαρδιακής βλάβης	210
Χρόνια συμπίεστική περικαρδίτιδα	211
Απαραίτητες γνώσεις	213
Βιβλιογραφία	213

Κεφάλαιο 17

Όγκοι της καρδιάς και του περικαρδίου

Όγκοι της καρδιάς	215
Ιστορικά δεδομένα	215
Καλοήθεις όγκοι της καρδιάς	215
<i>Ραβδομώματα</i>	215
<i>Ινώματα</i>	215
<i>Λιπώματα</i>	216
<i>Μυξώματα</i>	216
Κακοήθεις όγκοι της καρδιάς	219
<i>Πρωτοπαθείς κακοήθεις όγκοι</i>	219
<i>Μεταστατικοί όγκοι</i>	220
Όγκοι του περικαρδίου	221
Καλοήθεις όγκοι	221

Κακοήθεις όγκοι	221
<i>Πρωτοπαθείς όγκοι</i>	221
<i>Μεταστατικοί όγκοι</i>	223
Κύστες του περικαρδίου	223
Απαραίτητες γνώσεις	224
Βιβλιογραφία	224

Κεφάλαιο 18

Τραυματικές κακώσεις της καρδιάς και του περικαρδίου

Τραυματικές κακώσεις της καρδιάς	225
Γενικά	225
Τραυματικός καρδιακός επιπωματισμός	226
Θλάση του μυοκαρδίου	226
Τραυματική ρήξη της καρδιάς	228
Τραυματικά ανευρύσματα της καρδιάς	229
Τραυματικές κακώσεις των καρδιακών βαλβίδων ...	230
Μετατραυματική μεσοκοιλιακή επικοινωνία	231
Τραυματισμοί στεφανιαίων αρτηριών	231
Διατιτραίνοντα τραύματα της καρδιάς	232
Τραυματικές κακώσεις του περικαρδίου	233
Απαραίτητες γνώσεις	235
Βιβλιογραφία	235

Κεφάλαιο 19

Παθήσεις της αορτής

Εισαγωγή	237
Ανατομία της αορτής	237
Ανευρύσματα της αορτής	237
Διαχωρισμός της αορτής	244
Τραυματική ρήξη της αορτής	249
Άλλες χειρουργικές παθήσεις της αορτής	251
<i>Όγκοι της αορτής</i>	251
<i>Αορτίτιδα</i>	251
Απαραίτητες γνώσεις	252
Βιβλιογραφία	253

Κεφάλαιο 20

Πνευμονική εμβολή

Εισαγωγή	255
Παθογένεια	255
Παθοφυσιολογία	255
Κλινική εικόνα	256
Διάγνωση	257
Διαφορική διάγνωση	257
Θεραπεία	258
Απαραίτητες γνώσεις	260
Βιβλιογραφία	260